

К.К. Мельник, Національний банк України, м. Київ

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ КОМУНІКАЦІЙ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ

У сучасному світі ефективність роботи будь-якої установи неможливо уявити без оцінки її прозорості. Це викликано насамперед бажанням кожної підзвітної суспільству структури не тільки представити результати своєї діяльності у сприйнятому світлі, але й подати інформацію об'єктивно.

Останні два десятиріччя у світовій практиці центральні банки здійснили стрімкий поворот у формах комунікації з суспільством і ринком. Питанню прозорості центрального банку почала приділяти увагу все більша кількість провідних фахівців в усьому світі, які прийняли той факт, що саме прозорість та постійний зв'язок із суспільством і ринком (учасниками ринку) є запорукою ефективного здійснення монетарної політики. Це було викликано не тільки підвищенням рівня незалежності центральних банків і зростаючою необхідністю їх підзвітності, але й невизначеністю дій економічних агентів.

Прозорість, або прозорість, безпосередньо впливає на ефективність системи комунікацій. У загальному вигляді під прозорістю прийнято розуміти розкриття інформації про внутрішні процеси прийняття рішень, тобто пояснення того, як проголошена економічна інформація використовується при прийнятті рішень. Центральними банками провідних країн світу термін "прозорість" застосовується в тому сенсі, що цілі політики центрального банку, законодавча та інституційна сфери здійснення політики, інформація щодо неї, а також звітність центрального банку мають надаватися суспільству в зрозумілій та доступній формі та з певною періодичністю. При цьому в економічній літературі прийнято вирізняти політичну, економічну, процедурну, політичну та операційну прозорість, або прозорість.

Саме забезпечення прозорості стає додатковим фактором підвищення ефективності антиінфляційних і послідовних дій з монетарної політики центрального банку, дозволяє утримувати інфляційні очікування на низькому рівні, скорочує невизначеність у прийнятті рішень суб'єктами економіки та підвищує репутацію центрального банку.

Ефективність роботи із забезпечення прозорості діяльності центрального банку потребує наявності чітко налагоджених інформаційних каналів, які б одночасно охоплювали максимально широкі кола суспільства.

Як комунікаційні канали для інформування громадськості про здійснювану ним політику та її результати центральні банки можуть використовувати прес-релізи, спеціальні звіти за окремими аспектами діяльності, публікації статистичних даних, статті, огляди, дослідження центрального банку в наукових та публіцистичних виданнях, виступи керівництва центрального банку, прес-конференції, публічні дискусії, круглі

столи, обговорення, науково-практичні конференції, опитування підприємств тощо. Кожен з перерахованих комунікаційних каналів має свої переваги та недоліки.

Саме комплексне використання всіх комунікаційних каналів дозволяє центральним банкам здійснювати інформування всієї доступної аудиторії або окремих її сегментів: фінансові ринки, населення, підприємства та організації, засоби масової інформації, уряд та інші органи державного управління, наукова спільнота тощо.

Наявність оперативної, достовірної та повної інформації про політику центрального банку сприяє підвищенню передбачуваності його діяльності економічними агентами та формуванню у них правильних очікувань стосовно майбутніх дій банку.

При цьому важливим моментом є орієнтованість інформації, отриманої в результаті дослідження, на користувача, її відповідність вимогам цього користувача та одночасна зрозумілість і сприйнятність. Крім того, інформація повинна задовольняти такі вимоги, як повнота, якість, об'єктивність, актуальність.

Мельник, К.К. Транспарентність як необхідна умова ефективної системи комунікацій центрального банку [Текст] / К.К. Мельник // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27 -28 травня 2010 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2010. - Т. 2. - С.122-123.